

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

6. Трофімова З.В. Формування в учнів умінь приймати управлінські рішення у сфері підприємницької діяльності / З.В.Трофімова // Географія та економіка в сучасній школі. – №3. – 2013. – С.6-13.
7. Уткіна В.Б. Формування компетентностей учнів у курсі шкільної економічної освіти / В.Б.Уткіна // Економіка в школах України. – 2007. – №12. – С.13-14.

Колосовська Н.В. *

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ПРОФІЛЬНИХ КЛАСАХ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Стаття розкриває важливість підвищення ефективності викладання уроків української літератури в профільних класах за допомогою комп'ютерних технологій.

До важливих завдань, що мають виконати сучасні педагоги належить розвиток в учнів високого рівня життєвих компетенцій. Серед них чільне місце посідають мовна та літературна компетенції. Розвинути їх у дітей можливо за умови підвищення ефективності викладання в загальноосвітніх навчальних закладах.

Сучасні педагоги знаходяться в постійному пошуку результативності викладання різних предметів, не винятком є й уроки української літератури. У зв'язку із цим учителі шукають різні ефективні підходи, форми роботи, методи, технології, засоби тощо. До поширених у використанні в школі технологій сьогодні належать комп'ютерні, адже вони урізноманітнюють навчально-виховний процес, поліпшують ерудицію дитини і, що важливо, мотивують учнів до навчання. Звичайно застосування вищевказаних технологій вимагає від кожного вчителя вільного володіння комп'ютером, а також методикою роботи з технікою під час навчання й виховання учнів.

На даний час учитель-словесник намагається провести свої уроки на високому рівні, кожен викладається повністю, для того щоб дати учням якомога більше знань. Іноді така робота може бути марною, оскільки діти не готові сприймати матеріал у традиційному вигляді. Відповідно варто до процесу викладання додавати сучасні технології, котрі б сприяли підвищенню ефективності навчання. Особливо важливо урізноманітнювати уроки у профільних класах, бо поглиблене вивчення предмета вимагає й правильного підбору методики роботи з дітьми. Не винятком стають і уроки української літератури, де відбувається профорієнтація учнів, і вдосконалення їхньої загальнокуль-

* **© Колосовська Н.В.**

«Профільне навчання літератури – диференційована побудова та структурно-змістова організація навчально-пізнавального й виховного процесу, яка передбачає створення оптимально зорієнтованих умов для різних груп учнівської молоді до їхнього життєвого та професійного самовизначення в майбутньому, урахування освітніх і літературно-мистецьких потреб, інтересів, нахилів і здібностей учня-читача», – такої думки В.І.Шуляр [2]. Зважаючи на це, учитель має створити оптимальні умови для вивчення української літератури сучасною молоддю.

До умов підвищення ефективності викладання літератури у процесі профільного навчання у школі варто віднести використання комп'ютерних технологій. Актуальності така робота набуває тому, що зараз зацікавити школярів читати книги, аналізувати їх зміст не просто, бо більшість учнів проводять час за комп'ютером, у мережі Інтернет, часто не маючи користі від такого виду діяльності. Тому, сьогодні важливим завданням педагогів, зокрема й тих, хто викладає українську літературу зацікавити й навчити учнів використовувати можливості комп'ютера під час підготовки до уроків, а також, що важливо, навчити їх вирізняти з великої кількості інформації корисну й необхідну при мінімальній кількості часу витраченого на її пошук й аналіз.

Можливості використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі є безмежними. Так вони надають кожному учневі, спираючись на його інтереси, здібності, особисті цінності й суб'єктивний досвід, можливість самореалізації в пізнавальній та інших видах діяльності, створюють комфортні умови для самовизначення особистості в інформаційному суспільстві. За допомогою таких технологій реалізуються сучасні освітні підходи до навчання учнів: особистісно орієнтовані, розвивальні, проектні.

Використання комп'ютера на уроках української літератури сприяє розвитку самостійності, творчих здібностей учнів; надає учням якісні освітні послуги; робить урок більш наочним і цікавим; забезпечує активізацію діяльності вчителя та учнів на уроці; сприяє здійсненню диференціації та індивідуалізації навчання, розвитку обдарованості, формуванню знань; посилює міжпредметні зв'язки.

Для підвищення ефективності вивчення української літератури у профільних класах педагоги мають можливість використовувати на своїх уроках такі комп'ютерні засоби навчання як:

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

електронні підручники; статичні та динамічні таблиці; літературні портрети; тестові завдання; диктанти; медіа-твори; віртуальні екскурсії; різні ігрові програми (дидактичні ігри) тощо.

На думку Т.В.Колган, літературний портрет – мультимедійний проект, що містить документи, фотографії, таблиці, ілюстративний матеріал, аудіо- та відеофрагменти, скомпоновані в послідовному порядку, що дає змогу найбільш повно і яскраво розповісти учням про життєвий і творчий шлях письменника чи поета [1]. Така робота надає можливості візуалізувати за допомогою комп'ютера інформацію, яку складно передати за допомогою лише розповіді. Разом із тим, аудіо- і відеофрагменти урізноманітнюють процес викладання літератури, нададуть можливість не лише почути голос авторів творів, наприклад, які писали у ХХ столітті, а й побачити фрагменти з їхнього життя й діяльності.

Віртуальними екскурсіями педагог називає відеорозповідь про музеї та історичні місця України; до кожного відеосюжету розроблені відповідні завдання, які учні виконують під час уроку. Таким чином, віртуальна екскурсія знайомить учнів з Україною, її історією, природою, видатними людьми, розширює кругозір учнів, сприяє їх розвитку навіть в умовах, коли справжня екскурсія з певних причин неможлива [1]. Завдяки таким екскурсіям учні мають можливість побувати у віртуальному музеї письменників, побачити предмети їхнього побуту.

Слайд-твором Т.В.Колган називає мультимедійний продукт, створений на відповідну тему самими учнями. Це свого роду диференційований, індивідуальний підхід до домашнього завдання [1].

Динамічні таблиці допомагають учням зрозуміти певний процес: потрібні елементи з'являються і зникають, рухаються, збільшуються, переміщуються; іноді для створення бажаного ефекту застосовується звукове оформлення, анімаційні вставки тощо. Матеріал підібраний з орієнтацією на асоціативне, образне мислення учнів, що дає змогу швидко запам'ятати та якісно застосувати набуті знання.

На уроках української літератури вчитель має змогу ефективно організувати навчальний процес за допомогою комп'ютера таким чином:

1. Вивчення теми уроку учнями самостійно або в парах за допомогою певного програмного забезпечення. Це ж стосується й виконання певного завдання. Учитель спрямовує свою роботу на корекцію діяльності учнів.

2. Використання Інтернету, компакт-дисків, програмного забезпечення для виконання проекту, написання реферату,

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

виконання будь-якого творчого завдання.

3. Проведення різноманітних опитувань, тестувань, тематичного оцінювання.

4. Використання електронних підручників, посібників. Необхідно відзначити, що комп'ютерна підтримка підручника як засобу посилення функціональності змісту й забезпечення мотивації навчання є вкрай необхідною на цей час.

Кількість годин у профільних класах дозволяє вчителю літератури використовувати для підвищення ефективності уроку Інтернет, який дає можливість безкоштовно як учителям, так і учням отримати доступ до художніх творів, журналів, наукових статей, словників, підручників, посібників та інших матеріалів, які раніше були доступні лише у друкованому вигляді, і виходили невеликими тиражами. Доступ до всесвітньої мережі дає великі переваги учням у підготовці до уроків, оскільки в ній школярі мають можливість знайти найновішу інформацію із предмета.

Сучасні уроки літератури важко уявити без використання на них мультимедійних презентацій. Така робота сприяє тому, що учні не лише опрацьовують певний матеріал, а й систематизують його й, що важливо, учаться його презентувати. У зв'язку із цим, сьогодення вимагає від сучасної молоді не простого оволодіння комп'ютерною технікою, а й уміння нестандартно, творчо показати свою роботу, відстоювати свою думку та аргументувати свої дії. Така робота підвищує інтерес школярів до вивчення літератури, адже самі учні стають творцями, ініціаторами нових ідей, розвивають свої інтелектуальні здібності. Презентація певної теми з використанням комп'ютерної техніки підвищує рівень самостійної діяльності учнів, учить їх використовувати різні джерела інформації, зокрема друковані та Інтернет, дозволяє ілюструвати, естетично оформляти слайди, використовувати ефекти анімації. Усе це сприяє кращому розумінню презентованої інформації школярами. Заняття з використанням мультимедійних презентацій сприяють підвищенню інтересу учнів до вивчення української літератури, допомагають удосконалити їхні аналітичні, мовні навички, розвивають творчу фантазію.

Програма Microsoft Power Point надає можливості учнем подати на уроці як інформацію про письменника, його життєвий і творчий шлях, так і викласти результати проектної роботи, що спонукає дітей до виявлення індивідуальності та вчить робити особистий внесок у спільну справу.

Отже, для підвищення ефективності уроків української літератури в профільних класах вчителю варто використовувати

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

електронні презентації, навчальні відеофільми, літературний портрет, роздатковий матеріал тощо, бо все це невичерпний потенціал для поліпшення процесу викладання предмета.

Література:

1. Колган Т.В. Мультимедіа на уроках української мови та літератури: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kolgantv.blogspot.com/2009/11/blog-post_17.html
2. Шуляр В.І. Стратегії літературної освіти школярів у системі профільного навчання: [монографія]. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – 348 с.

Мавриді Т.Ю.*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті висвітлено актуальність використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання на уроках іноземних мов. Особливу увагу звернено на інтерактивно-діалогове та індивідуальне навчання, інтенсифікацію самостійної роботи учнів.

Інформатизація освіти – це процес утілення в традиційну практику роботи структур та установ нових технологій навчання з метою підвищення ефективності їх функціонування.

Застосування комунікаційних технологій дозволяє реалізувати методи індивідуалізації та диференціації, сприяє кращому засвоєнню лексичного й граматичного матеріалу з предмета, розвитку мовних і мовленнєвих умінь, формуванню соціокультурної компетенції учнів. Використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання на уроках іноземної мови є досить актуальним для розвитку особистості учня та формування наступних компетенцій: уміння порівнювати переваги та недоліки різних джерел інформації, вибирати відповідні технології її пошуку, створювати й використовувати адекватні моделі й процедури вивчення та обробки інформації тощо.

Низка сучасних вітчизняних наукових досліджень присвячена вивченню особливостей використання інформаційних технологій в освіті. Активно досліджуються можливості використання мережі Інтернет при підготовці та проведенні уроків. Розробці, упровадженню та аналізу ефективності сучасних програмних педагогічних засобів присвячено праці О.Войченко, В.Редько, А.Солопова, О.Данилова, В.Манак, Д.Манак, В.Іштуківа. Наукові праці В.Кухаренка присвячені теоретичним та методичним засадам дистанційного навчання у ВНЗ та ЗНЗ, В.Олійника – теоретико-методологічним основам

* © Мавриді Т.Ю.